

MINISTER AKTYWÓW PAŃSTWOWYCH

DGA.I.0520.1.2020

IK: 525672

Warszawa, 24 lutego 2021 r.

Pan
Andrzej Radzikowski
Przewodniczący OPZZ

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na wystąpienie z dnia 2 października 2020 r., znak: OPZZ/PI 2010 /2020, zawierające m.in. postulat opracowania w duchu dialogu paktu społecznego dla całego sektora górnictwo-energetycznego uprzejmie informuję, co następuje.

Polski sektor górnictwa węglowego został szczególnie dotknięty przez pandemię wirusa i spowodowane przez to spowolnienie gospodarcze. Znacząco zmniejszyło się zapotrzebowanie na węgiel, co jest konsekwencją ograniczenia ilości produkowanej energii elektrycznej. Bardzo istotne znaczenie ma również kwestia światowych cen węgla, które notują nieobserwowane od lat minima oraz zaostrzająca się gwałtownie polityka klimatyczna UE. Po ogłoszeniu pod koniec 2019 r. komunikatu Komisji Europejskiej w sprawie europejskiego zielonego ładu, Polska pozostała osamotniona jako kraj opierający energetykę o węgiel kamienny jak również brunatny.

Ministerstwo Aktywów Państwowych prowadzi intensywne prace koncepcyjne, analityczne i nadzorcze, zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonowania sektora górnictwo-energetycznego w Polsce. Został wybrany doradca przy projekcie przekształceń w sektorze elektroenergetycznym, który ma przygotować projekt transformacji sektora elektroenergetycznego. W zależności od tego co zaproponuje doradca, zależy harmonogram wdrażania tego projektu. To na pewno nie jest program na kwartał, ale na lata. Koncepcja ta powinna przede wszystkim zapewnić bezpieczeństwo energetyczne Polski, przełożyć się na długoterminową stabilność branży w zmieniających się warunkach zewnętrznych oraz poprawić jej rentowność, a także zmniejszyć emisyjność polskiej gospodarki.

Dzięki prowadzonym od lipca rozmowom, wypracowano również wstępną koncepcję transformacji sektora górnictwa węgla kamiennego, która zakłada stopniowe odchodzenie od tego surowca w perspektywie do 2049 r. Proces rozłożony na lata pozwoli również utrzymanie miejsc pracy. Aktualnie kontynuujemy dialog ze stroną społeczną oraz pracujemy nad dokumentami niezbędnymi do notyfikacji Komisji Europejskiej programu pomocowego.

W trakcie transformacji sektora wydobywczego węgla kamiennego górnikom zapewnimy pakiet osłon socjalnych. W ramach planowanych zmian organizacyjnych w górnictwie będzie możliwość skorzystania z instrumentów osłonowych i należnych z tego tytułu świadczeń socjalnych, przez pracowników, którzy w okresie likwidacji kopalni, zakładu górnictwa lub jego oznaczonej części, nie posiadają uprawnień emerytalnych. Tymi planowanymi instrumentami są:

- urlop górniczy,
- urlop dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla,
- jednorazowa odprawa pieniężna.

W przypadku urlopu górniczego, będą mogły skorzystać z niego osoby, którym brakuje do emerytury nie więcej niż 4 lata. Skorzystać z urlopu dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla będą mogły osoby, którym brakuje do emerytury nie więcej niż 3 lata. Natomiast do osób, które nie spełniają warunków do skorzystania z urlopów górniczych i przeróbkarskich zostanie skierowany instrument osłonowy w postaci jednorazowej odprawy pieniężnej. Będzie on przeznaczony dla pracowników zatrudnionych na powierzchni kopalni, w tym w zakładzie mechanicznej przeróbki węgla, i posiadających staż pracy w przedsiębiorstwie górniczym co najmniej 1 rok, a także dla pracowników zatrudnionych pod ziemią i posiadających staż pracy pod ziemią również co najmniej 1 rok.

Skorzystanie z powyższych instrumentów będzie oczywiście dobrowolne. Osoby, które nie zdecydują się na urlop górniczy lub przeróbkarski, czy też nie zechcą skorzystać z jednorazowej odprawy pieniężnej, będą alokowane na inne kopalnie. Kolejną opcją zatrudnienia będzie przejście wraz z majątkiem do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. i praca przy likwidacji kopalni. Możemy też alokować pracowników w ramach spółek. Wszystko po to, żeby restrukturyzacja w jak najmniejszym stopniu dotknęła pracowników.

Wszystkie powyższe rozwiązania mają na celu zabezpieczenie pracowników przed utratą pracy lub źródła utrzymania, bowiem pracownicy korzystający z urlopu górniczego lub przeróbkarskiego nie będą świadczyć pracy, ale będą w tym czasie otrzymywać świadczenie socjalne, a po nabyciu uprawnień emerytalnych i zakończeniu urlopu – emeryturę.

Odpowiedzią na złagodzenie kosztów gospodarczych i społecznych, jakie pociąga za sobą transformacja w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu, jest zaproponowany przez Komisję Europejską Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Nie finansuje on transformacji samej w sobie, lecz skupia się właśnie na łagodzeniu jej skutków. Głównym celem Funduszu jest dywersyfikacja gospodarcza terytoriów najbardziej dotkniętych skutkami transformacji klimatycznej, gdzie konieczne jest przekwalifikowywanie i aktywna integracja pracowników oraz osób poszukujących pracy.

Aby transformacja była skuteczna, musi być sprawiedliwa i społecznie akceptowalna dla wszystkich. Należy zatem uwzględnić od samego początku jej skutki, przede wszystkim te społeczne, a także wdrożyć wszelkie możliwe instrumenty w celu ich łagodzenia.

W celu ochrony obywateli, FST będzie wspierać podnoszenie i zmianę kwalifikacji pracowników, co ułatwi im dostosowanie się do nowych możliwości zatrudnienia, nabywaniu odpowiednich umiejętności, a także pomoc w poszukiwaniu pracy i aktywną integrację na rynku. W tym celu, w projekcie rozporządzenia wprost wskazano, że zakres wsparcia obejmuje:

- ✓ podnoszenie i zmianę kwalifikacji pracowników;
- ✓ pomoc w poszukiwaniu pracy dla osób poszukujących pracy;
- ✓ aktywne włączanie osób poszukujących pracy.

Jednocześnie Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji powinien być aktywnie wspierany przez Europejski Fundusz Społeczny +, który jest głównym instrumentem UE wspierającym zatrudnienie i włączenie społeczne – pomaga ludziom znaleźć pracę, wspiera integrację społeczną osób w trudnej

sytuacji i zapewnienia wszystkim sprawiedliwsze szanse życiowe. Cele te osiągnąć są poprzez inwestowanie w ludzi i ich umiejętności – pracujących i bezrobotnych, młodych i starszych. Jest to finansowe wsparcie dla tysięcy lokalnych, regionalnych i krajowych projektów związanych z zatrudnieniem.

Dlatego niezbędna w tym zakresie jest współpraca pomiędzy stroną rządową, jak i samorządową, aby wspólnymi siłami, poprzez przygotowanie odpowiednich projektów i planów transformacji, móc w jak największym stopniu skorzystać z możliwości i środków finansowych, które oferują nam programy UE właśnie na ochronę pracowników i miejsc pracy w regionach szczególnie narażonych na negatywne skutki transformacji.

Należy zauważyć, że Polska jako państwo członkowskie UE, zobowiązana jest do wdrażania i przestrzegania prawa UE, w tym również aktów prawnych z zakresu polityki klimatycznej, których realizacja w wielu przypadkach jest dla Polski dużym wyzwaniem. Brak realizacji postanowień prawa UE lub łamanie zapisanych w nim zasad mogłyby prowadzić do wszczęcia przeciwko Polsce postępowań przed Trybunałem Sprawiedliwości UE, co z kolei mogłoby zakończyć się nałożeniem na Polskę kar finansowych. Jednocześnie Polska również dysponuje prawem do zaskarżenia aktów prawnych UE i kilkakrotnie korzystała z tej możliwości w odniesieniu do dokumentów związanych z polityką klimatyczną. Nie mniej, aby zrealizować cel zakładający osiągnięcie przez Unię Europejską neutralności klimatycznej do 2050 r., zgodnie z porozumieniem paryskim, Unia Europejska zdecydowała zwiększyć swoje ambicje na nadchodzącą dekadę. Mając to na względzie, Rada Europejska zatwierdziła wiążący cel UE zakładający ograniczenie w UE emisji netto gazów cieplarnianych do roku 2030 o co najmniej 55% w porównaniu z poziomem z roku 1990.

Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej postanowiła, że przyjęta *Polityka Energetyczna Państwa do roku 2040* zostanie odpowiednio zmodyfikowana w zakresie takim, jaki będzie wynikał z ustaleń ostatecznej Umowy społecznej oraz dotychczasowymi zobowiązaniami międzynarodowymi RP.

Przez najbliższe kilkanaście lat węgiel będzie gwarantem naszego bezpieczeństwa energetycznego. W dalszej perspektywie będzie miał funkcję stabilizacyjną dla systemu energetycznego. Planowane procesy będą przeprowadzane ewolucyjnie a nie rewolucyjnie, w sposób akceptowalny przez stronę społeczną.

Z poważaniem

Z upoważnienia Ministra Aktywów Państwowych

Artur Soboń

sekretarz stanu

dokument podpisany elektronicznie

525672.1659236.1387016

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów